

УДК 378.091.3-028.77:811-051-057.87]:[812.161.2:17.022.1](045)
DOI: 10.59694/ped_sciences.2023.03.213

ЛУКІЯНЧУК Інна Володимирівна –
аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту,
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
ORCID 0000-0002-9786-1450
e-mail: inna.lukiianchuk@ukr.net

ПРИНЦИПИ ТА ЗМІСТ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ У НАПРЯМІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЇ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

ЛУКІЯНЧУК Інна Володимирівна. ПРИНЦИПИ ТА ЗМІСТ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ У НАПРЯМІ РЕАЛІЗАЦІЇ ІДЕЇ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

У статті розкрито принципи та зміст експериментального навчання студентів-філологів у напрямі реалізації ідеї ціннісного ставлення до української мови. Розроблено та здійснено експериментальну перевірку методичної системи (принципи, мета, зміст, засоби та прийоми) формування у студентів-філологів ціннісного ставлення до української (рідної) мови та вміння використовувати засоби репрезентації концепту «рідна мова».

Ключові слова: принципи, зміст, експериментальне навчання, студенти-філологи, реалізація, дидактичний матеріал, методична система, ідеї ціннісного ставлення українська мова.

LUKIANCHUK Inna Volodymyrivna. PRINCIPLES AND CONTENT OF EXPERIMENTAL EDUCATION OF PHILOLOGY STUDENTS IN THE DIRECTION OF IMPLEMENTING THE IDEA OF VALUE ATTITUDE TO THE UKRAINIAN LANGUAGE

The article reveals the principles and content of experimental training of philology students in the direction of realizing the idea of value attitude to the Ukrainian language. An experimental verification of the methodical system (principles, purpose, content, ways and methods) of formation of philology students' value attitude towards the Ukrainian (native) language and the ability to use means of representation of the «native language» concept was developed and carried out. The experimental training, which consisted of a series of classes, was based on the following principles: the methodological context of the formation of a valuable attitude to language and learning the language means of its manifestation, genre-oriented training, the cultural context during the examination of linguistic phenomena.

The basic concepts of the program are defined. The groups of actions necessary for the formation of the ability of applicants to work according to the program of experimental training have been revealed. Groups of methods were used: verbal transmission and auditory perception of information (teacher's message, conversation); visual transmission and visual perception of educational information (compilation of tables, demonstration of schemes); transfer of educational information in the form of practical actions (performance of tasks of an analytical nature: analysis of texts, analysis of samples of the professional language of Ukrainian language teacher); of a constructive nature (tasks for constructing texts or individual parts from given elements, tasks for independent production of texts, tasks for interpreting the original text in another form, etc.). Didactic material, teaching methods and techniques were selected at various stages of program implementation, at each lesson.

Experimental work was carried out to check the methodological system and it was established that before its beginning, most of the participants did not have the necessary knowledge and relevant skills related to the implementation of the idea of value attitude to the language, since there was no purposeful work in this direction. A positive result of the application of the developed methodology was established.

An experimental verification of the methodical system (principles, purpose, content, means and methods) of formation of philology students' value attitude towards the Ukrainian (native) language and the ability to use means of representation of the «native language» concept was developed and carried out. As a result of experimental training, future philology teachers got acquainted with the components of the content of the «native language» concept; got an idea about different means of expressing the idea of valuing language and the possibilities of their use in professional activity; got acquainted with the peculiarities of the use of rhetorical techniques in the language of the teacher in various educational and speech situations and in various pedagogical genres.

Keywords: principles, content, experimental learning, philology students, implementation, didactic material, methodical system, ideas of value attitude of the Ukrainian language.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Актуальність проблеми підготовки майбутніх учителів української мови до професійної діяльності визначається необхідністю систематизації наявних у методиці підходів до здійснення цього процесу засобами української мови як навчального предмета на основі ідеї про мову вчителя як засіб навчання та виховання; недостатньою розробленістю проблеми прояву ціннісного ставлення до української мови, виявлення можливостей використання ціннісних орієнтацій для вдосконалення професійних комунікативних умінь здобувачів.

Навчання студентів-філологів засобами ціннісного ставлення до української мови є професійно значущим, оскільки є однією з умов засвоєння ними концепту «рідна мова». Зміст концепту «рідна мова» може бути подано у вигляді системи мовних ідей, закріплення яких у свідомості здобувачів забезпечується їхньою характеристикою в текстах аксіологічного характеру, що мають методичну значущість. Ключові слова цих текстів можна розглядати як основний компонент системи засобів прояву ціннісного ставлення до мови.

Використання майбутнім учителем української мови у процесі навчальної комунікації засо-

бами ціннісного ставлення до української мови є важливим професійно значущим аспектом його комунікативної діяльності, яка передбачає відбір засобів прояву ціннісного ставлення до мови під час створення науково-навчальних текстів різних педагогічних жанрів; використання засобів прояву мовних ідей на різних етапах занять.

Оскільки в основі процесу навчання лежить комунікативна діяльність його учасників, а найближчим до дитини носієм цінностей є вчитель, то особливої значущості набуває питання навчання майбутніх філологів засобом актуалізації ціннісного аспекту знання мови у професійній діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання морального аспекту вивчення української мови є одним із найактуальніших для сучасної методики. Завдання формування у дитини ставлення до мови як цінності в останнє десятиліття називається вченими як одне з найважливіших у лінгвістичній освіті (О. Кучерук [2], О. Пальчикова [6]).

Ціннісний, культурознавчий, компетентнісний підходи до процесу навчання української мови представлені у роботах Л. Коваленко [1], Л. Овсієнко [4], дидактичні засади структурування змісту філологічних знань розглядаються у дослідженні А. Мартинюк [3], особливості методики проведення експериментально-дослідного навчання з проблеми формування лінгводидактичних компетентностей вивчалися Н. Остапенко [5]. У дослідженнях науковців розроблено відповідний дидактичний матеріал, здійснено опис методів та форм роботи з учнями та студентами.

Метою статті є: розкриття принципів та змісту експериментального навчання студентів-філологів у напрямі реалізації ідеї ціннісного ставлення до української мови

Виклад основного матеріалу дослідження. Для досягнення мети вирішувалися такі завдання: визначення вихідних положень (принципів) експериментального навчання, що лежать в основі організації теоретичної та практичної діяльності здобувачів; визначення теоретичного змісту експериментального навчання: встановлення обсягу понять, що розкривають здобувачам сутність ціннісного ставлення до української мови та мають методичну значущість; визначення діяльнісного змісту експериментального навчання: розкриття сутності та встановлення системних зв'язків практичних дій, спрямованих на освоєння понятійної основи програми; відбір дидактичного матеріалу, що дозволяє освоїти програму експериментального навчання; розробка системи прийомів навчання здобувачів; організація освоєння здобувачами програми експериментального навчання.

У процесі експериментального навчання створювалася та експериментально перевірялася методична система (принципи, мета, зміст, засо-

би та прийоми) формування у студентів-філологів ціннісного ставлення до української (рідної) мови та вміння використовувати засоби репрезентації концепту «рідна мова» у професійній діяльності.

В основу експериментального навчання, що складалося із серії занять, покладено такі принципи.

1. Процес формування ціннісного ставлення до мови вимагає звернення вчителя до засобів прояву мовних ідей, що становлять зміст концепту «рідна мова», на всіх етапах його діяльності: при формулюванні цілей та визначенні змісту навчання, при виборі та реалізації методів та прийомів навчання, при доборі дидактичного матеріалу (Л. Коваленко [1]). Отже, головний принцип експериментального навчання – принцип методичного контексту формування ціннісного ставлення до мови та навчання мовним засобам її прояву.

2. Способи прояву мовних ідей як основа формування ціннісного ставлення до мови повинні бути включені до різних видів мовної діяльності вчителя у вигляді традиційних для навчальної ситуації мовних жанрів. Їх вибір залежить від комунікативного наміру вчителя (пояснити, поінформувати, довести, прокоментувати, узагальнити, спонукати тощо). У зв'язку з цим в основі методики експериментального навчання здобувачів має лежати принцип жанроорієнтованого навчання. Цей принцип визначив характер дидактичного матеріалу. Основу його склали фрагменти конспектів занять, стенограм уроків, аналоги типових науково-навчальних висловів (щодо одиниць науково-навчального спілкування).

3. Процес формування ціннісного ставлення до мови як засобу передачі культури, явища духовного життя народу, що здатне відображати етапи його історії, вимагає розгляду фактів мови в історичному, культурознавчому аспекті (Н. Остапенко [5]). З цим пов'язана необхідність залучення деяких понять лінгвокультурології, тому третій принцип навчання, покладений в основу цієї методики, – принцип культурознавчого контексту під час розгляду мовних явищ.

Розробка та перевірка ефективності запропонованої методики проводилася на 4 курсі філологічного факультету Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Вибір року навчання обумовлений такими причинами: по-перше, здобувачами вивчається курс «Культура мови»; по-друге, вивчено «Основи стилістики», паралельно вивчаються дисципліни «Основи класичної риторики» та «Методика навчання української мови».

Запропонована програма складається з чотирьох розділів:

1. Опорні знання.
2. Тема експериментального заняття.
3. Знання та поняття.
4. Уміння.

Базові поняття програми: ціннісне ставлення до мови як основа формування мовної та культурознавчої компетентності здобувачів; знання про зміст концепту «рідна мова» як компонент змісту навчання української мови; науково-навчальна мова як формування ціннісного ставлення до української мови у освітньому процесі; мовні засоби прояву ціннісного ставлення до української мови, способи визначення компонентів змісту концепту «рідна мова»; труднощі вчителя у використанні засобів ціннісного ставлення до української мови; навчально-пізнавальні ситуації використання засобів ціннісного ставлення до мови у освітньому процесі.

Вміння здобувачів, що формуються в процесі роботи за програмою експериментального навчання, означали такі групи дій. По-перше, здобувачі аналізували процес навчання української мови з урахуванням можливостей для формування ціннісного ставлення до нього; розвивали вміння формулювати мету навчання, пов'язану з цим аспектом, вміння бачити можливості для формування ціннісного ставлення до мови щодо тієї чи іншої теми; вміння класифікувати навчально-методичні матеріали (фрагменти підручників, конспектів та стенограм уроків, методичних джерел діяльності вчителя) з урахуван-

ням можливостей формування ціннісного ставлення до української мови у процесі навчання; вміння кваліфікувати методичні та мовні помилки у використанні засобів ціннісного ставлення до мови у професійній діяльності вчителя.

По-друге, здобувачі навчалися працювати з навчально-методичною літературою з урахуванням можливостей ціннісного ставлення до української мови, формувалися вміння інтерпретувати художні, публіцистичні та наукові тексти, що містять мовні ідеї.

По-третє, здобувачі навчалися підбирати дидактичний матеріал, який реалізує ідею формування ціннісного ставлення до мови; класифікувати засоби репрезентації концепту «рідна мова» у професійній діяльності; використовувати ці засоби в різних навчально-пізнавальних ситуаціях, на різних етапах уроку, вибирати їх з урахуванням етапу пізнавального процесу, методу та прийому навчання під час створення висловів різних типів; створювати висловлювання, що містять мовні ідеї, у різних педагогічних жанрах.

Отже, у діяльнісний аспект програми експериментального навчання входили як методичні вміння, так і вміння користуватися науково-навчальною мовою як засобом навчання української мови.

Таблиця 1.

Програма експериментального навчання студентів-філологів засобами ціннісного ставлення до української мови

Опорні знання	Тема	Знання та поняття	Уміння
1. Мета навчання української мови	Формування мовної та культурознавчої компетентності як мета навчання української мови	Ціннісне ставлення до мови як компонента мовної та культурознавчої компетентності здобувачів. Освоєння концепту «рідна мова»	Вміння формулювати мету навчання з урахуванням необхідності формування ціннісного ставлення до мови на основі процесу освоєння здобувачами концепту «рідна мова»
2. Принципи навчання української мови	Принцип історизму та екстралінгвістичний принцип як фактори формування мовної та культурознавчої компетентності здобувачів	Знання про історичний та екстралінгвістичний аспекти концепту «рідна мова», про його зміст, про мовні ідеї як компонент змісту роботи над ключовими компетентностями	Вміння бачити можливість звернення до історичного та екстралінгвістичного аспектів концепту «рідна мова» у процесі вивчення методики української мови. Вміння інтерпретувати художні, публіцистичні та наукові тексти з метою актуалізації змісту концепту «рідна мова»
3. Зміст навчання. Види знань про мову.	Мовні ідеї як компонент змісту навчання української мови	Основні компоненти змісту концепту «рідна мова» як складова змісту навчання української мови. Характеристика мовних ідей у підручниках української мови.	Вміння бачити зміст концепту «рідна мова» у методичному аспекті. Вміння класифікувати навчально-методичні матеріали (фрагменти підручників, конспектів уроків та ін.) з урахуванням можливостей реалізації ідеї ціннісного ставлення до мови.
4. Засоби навчання	Мовні засоби прояву ціннісного ставлення до мови	Способи репрезентації концепту «рідна мова». Засоби прояву ціннісного ставлення до мови у науково-навчальному мовленні. Труднощі вчителя у використанні цих засобів.	Вміння бачити засоби прояву та форми актуалізації ідеї ціннісного ставлення до мови. Вміння класифікувати засоби прояву мовних ідей у професійній діяльності вчителя. Вміння кваліфікувати методичні та мовні труднощі у використанні основних засобів репрезентації концепту «рідна мова»

Опорні знання	Тема	Знання та поняття	Уміння
5. Навчальний процес. Урок української мови.	Формування ціннісного ставлення до мови у освітньому процесі	Навчально-пізнавальні ситуації використання засобів мовних ідей у освітньому процесі. Компоненти змісту концепту «рідна мова» Педагогічні жанри.	Вміння вибирати засоби ціннісного ставлення до мови під час створення науково-навчальних творів у різних педагогічних жанрах. Вміння використовувати засоби мовних ідей на різних етапах уроку.

Розроблена експериментальна програма включає:

– знання про зміст та способи репрезентації концепту «рідна мова» як основи для формування ціннісного ставлення до мови, про засоби прояву цього ставлення, про особливості науково-популярної мови вчителя української мови;

– комунікативно-мовленнєві вміння: вміння аналізувати комунікативні здібності вчителя української мови у висловах, що містять ідею ціннісного ставлення до мови; аналізувати мову вчителя з погляду жанрової та стилістичної приналежності та визначати ступінь прояву в ній ставлення до мови як цінності; вміння використовувати засоби ціннісного ставлення до мови, а також засоби популяризації при інтерпретації вихідного тексту; вміння продукувати науково-популярну мову.

Запропонована методика навчання здобувачів науково-публіцистичної мови текстоорієнтована (на початковому етапі навчання проводилася на матеріалі готових зразків, які пропонувалися здобувачам для різнопланового аналізу, наприклад, з погляду чіткості в аналізованому тексті мовних ідей, наявності мовних засобів; для порівняльного, наприклад, вихідного та інтерпретованого текстів) та комунікативна (здобувачі створювали власні висловлювання та відтворювали їх в усній та письмовій мові, спочатку за зразком, частково, потім повністю). Тому на заняттях використовувалися такі дидактичні матеріали: тексти різних жанрів навчально-наукового мовлення, аудіозаписи фрагментів мовлення, тексти, створені здобувачами.

Під час експериментального навчання використовували такі групи методів.

1. Методи словесної передачі та слухового сприйняття інформації (повідомлення викладача, бесіда).

2. Методи наочної передачі та зорового сприйняття навчальної інформації (складання таблиць, демонстрація схем).

3. Методи передачі навчальної інформації у вигляді практичних дій (виконання завдань аналітичного характеру: аналіз текстів, аналіз зразків професійної мови вчителя української мови).

4. Методи конструктивного характеру (завдання на конструювання текстів або окремих частин із заданих елементів, завдання на самостійне продукування текстів, завдання на інтерпретацію вихідного тексту в інший вид тощо).

На різних етапах реалізації програми, на кожному занятті, дидактичний матеріал, методи та прийоми навчання відбиралися з різними ці-

лями. Наприклад, матеріали до першого і другого занять, а також частково – до п'ятого підбиралися з урахуванням того, що теми «Мета навчання української мови в середній школі», «Принципи навчання української мови в середній школі», «Риторичні прийоми» в аспекті цієї проблеми були лише конкретизовані.

На останньому етапі заняття доцільно звертатися до діючих підручників та методичних вказівок до них: здобувачу необхідно показати, що можливості для осмислення мови як суспільної та особистісної цінності закладені в діючих навчальних матеріалах. Тому основним прийомом роботи є подача майбутнім вчителям аналітичних завдань, наприклад: проаналізуйте матеріал вправ з погляду прояву в них ідеї ціннісного ставлення до мови, сформулюйте цілі цього уроку; сформулюйте мету виконання цих вправ з урахуванням можливостей формування ціннісного ставлення до мови.

Розроблена методика спрямована на вироблення у здобувачів умінь використовувати систему засобів актуалізації ціннісного ставлення до мови у професійній діяльності. Для цього важливо було виявити склад знань здобувачів про зміст концепту «рідна мова» як компонент змісту роботи над мовною та культурознавчою компетентністю, засоби прояву та форми актуалізації ціннісного ставлення до мови. Необхідно було виявити труднощі вчителя у використанні засобів ціннісного ставлення до мови, отримати уявлення про вміння, необхідні для реалізації мовних ідей у різних навчально-пізнавальних ситуаціях.

Поставлені цілі та завдання знайшли відображення в експериментальній програмі. До початку проведення експериментального навчання більшість учасників не мали необхідних знань та відповідних умінь, пов'язаних із реалізацією ідеї ціннісного ставлення до мови, оскільки в цьому напрямі не велася цілеспрямована робота.

Для формування у студентів комунікативно-мовленнєвих умінь та навичок створення та продукування власних висловлювань необхідне поетапне виконання розроблених завдань аналітичного, аналітико-конструктивного та конструктивного характеру, тому продуктивною виявилася робота з текстами-зразками.

Порівняльний аналіз вихідного та підсумкового рівня знань та сформованості умінь свідчить про те, що застосування розробленої методики забезпечує позитивний результат, який свідчить про правильність вибору методів, прийомів, видів та

форм роботи, які використовувалися та коригувалися під час навчання.

Разом з тим проведений аналіз виявив недоліки в процесі роботи щодо усвідомлення окремих груп мовних ідей і вибору засобів та способів прояву ціннісного ставлення до мови при створенні науково-навчальних виразів.

Досягнутий у результаті експериментального навчання рівень сформованості комунікативних умінь сприяв збільшенню кількості правильно виконаних завдань, що свідчить про ефективність виробленої методики.

Висока динаміка використання здобувачами експериментальної групи риторичних прийомів (використання стежок, діалогізації, введення вигаданого мовлення, посилення на авторитет, прийому аналогії та ін.), а також оцінної лексики та інших засобів ціннісного ставлення до мови свідчить про те, що запропонована методика сприяє підвищенню рівня комунікативної культури майбутніх учителів в аспекті ціннісного ставлення до мови.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Розроблено та здійснено експериментальну перевірку методичної системи (принципи, мета, зміст, засоби та прийоми) формування у студентів-філологів ціннісного ставлення до української (рідної) мови та вміння використовувати засоби репрезентації концепту «рідна мова». У результаті експериментального навчання майбутні вчителі-філологи познайомилися з компонентами змісту концепту «рідна мова»; отримали уявлення про різні засоби прояву ідеї ціннісного ставлення до мови та можливостях їх використання у професійній діяльності; познайомилися з особливостями використання риторичних прийомів у мові вчителя у різних навчально-мовленевих ситуаціях та у різних педагогічних жанрах.

В основу експериментального навчання, що складалося із серії занять, покладено такі принципи: методичного контексту формування ціннісного ставлення до мови та навчання мовним засобом її прояву, жанроорієнтованого навчання, культурознавчого контексту під час розгляду мовних явищ. Визначено базові поняття програми. Розкрито групи дій, необхідні для формування вміння здобувачів працювати за програмою експериментального навчання. Підібрано дидактичний матеріал, методи та прийоми навчання на різних етапах реалізації програми, на кожному занятті.

Проведено експериментальну роботу із перевірки методичної системи і встановлено, що до її початку більшість учасників не мали необхідних знань та відповідних умінь, пов'язаних із реалізацією ідеї ціннісного ставлення до мови, оскільки в цьому напрямі не велася цілеспрямована робота.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробці моделі формування ціннісного ставлення майбутніх учителів української мови до професійної діяльності.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Коваленко Л. В. Розвиток професійної компетентності вчителя української мови та літератури в системі післядипломної освіти : методичний посібник. Суми. 2017. 116 с.
2. Кучерук О. А. Сучасні засади дидактики української мови як іноземної. *Ucrainenii din Români - istorie, contemporaneitate și perspective* : Caietele ale Conferinței internaționale. București: Uniunea ukrainienilor din Români. B. 2. 2018. С. 224–231.
3. Мартинюк А. П. Дидактичні засади структурування змісту філологічних знань студентів вищих навчальних закладів : монографія. Луцьк: РВВ ЛНТУ. 2013. 163 с.
4. Овсієнко Л. М. Шляхи підвищення мотивації студентів-філологів до засвоєння лінгвістики тексту. *Economics, management, law: problems of establishing and transformation*. Dubai, UAE. 2016. С. 389–392.
5. Остапенко Н. М. Особливості методики проведення експериментально-дослідного навчання з проблеми формування лінгводидактичних компетентностей студентів-філологів. *Вісник Черкаського університету*. В. 148. 2009. С. 12–17.
6. Пальчикова О. О. Проблеми програмно-методичного забезпечення навчання української мови як іноземної. *Педагогіка вищої та середньої школи* : зб. наук. пр. Кривий Ріг. В. 45. 2015. С. 175–181.

REFERENCES

1. Kovalenko, L. V. (2017). *Rozvytok profesiinoi kompetentnosti vchytelia ukraïnskoi movy ta literatury v systemi pisladyplomnoi osvity*. [Development of the professional competence of the teacher of the Ukrainian language and literature in the system of postgraduate education]. Sumy.
2. Kucheruk, O. A. (2018). *Suchasni zasady dydaktyky ukraïnskoi movy yak inozemnoi*. [Modern principles of didactics of the Ukrainian language as a foreign language]. București.
3. Martyniuk, A. P. (2013). *Dydaktychni zasady strukturuvannia zmistu filolohichnykh znan studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv*. [Didactic principles of structuring the content of philological knowledge of students of higher educational institutions]. Lutsk.
4. Ovsienko, L. M. (2016). *Shliakhy pidvyshchennia motyvatsii studentiv-filolohiv do zasvoennia linhvistyky tekstu*. [Ways of increasing the motivation of philology students to learn the linguistics of the text]. Dubai.
5. Ostapenko, N. M. (2009). *Osoblyvosti metodyky provedennia eksperymentalno-doslidnoho navchannia z problemy formuvannia linhvodydaktychnykh kompetentnosti studentiv-filolohiv*. [Peculiarities of the methodology of conducting experimental research training on the problem of formation of linguistic didactic competences of philology students]. Cherkasy.
6. Palchykova, O. O. (2015). *Problemy programno-metodychnoho zabezpechennia navchannia ukraïnskoi movy yak inozemnoi*. [Problems of software and methodological support for teaching Ukrainian as a foreign language]. Kryvyi Rih.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЛУКІЯНЧУК Інна Володимирівна – аспірант кафедри педагогіки та освітнього менеджменту, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх учителів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

LUKIANCHUK Inna Volodymyrivna – PhD student Department of Pedagogy and Educational Management, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: professional training of future teachers.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2023.